

Türk Dünyasının Büyük Kaybı

Yahya AKSOY

Prof. Dr. Abdulkerim Rahman'ın 18 Ağustos 2020 günü vefat ettiğini, DTCF Öğretim Üyesi Doç. Dr. Erkin Emet kardeşimin mesajı sonucunda üzüntü ile öğrendim.

Tarihi İpek Yolu'nda halk kültürü araştırmaları için Kültür ve Turizm Bakanlığı HAGEM Genel Müdürü olarak gittiğim 1992 yılında Urumçî'de tanıştığım ve yakın dost, kardeş, arkadaş ve meslektaş olarak uzun yıllar işbirliği yaptığım, 1993 yılında Türkiye'de yaptığımız Uluslararası İpek Yolu Halk Kültürü kongresine davet ederek ilk defa Türkiye'de bulunmasını ve bilim adamları ile tanışmalarını sağladığım, UYGUR FOLKLORU kitabını, Bakanlık yayını olarak kültür dünyasına sunduğum Kaşkar doğumlu, Urumçî Üniversitesi öğretim üyesi, çok değerli Uygur Prof. Dr. Abdulkerim Rahman'ı rahmetle anıyor, tüm dostlarına, ailesine ve kardeş Uygur halkına, bilim dünyasına baş sağlığı diliyorum.

Türkiye Barolar Birliği "Hayat Ağacı Projesi" kapsamında yazdığım bir yazıda ifade ettiğim gibi Prof. Dr. Abdulkerim Rahman'ın, bütün yönleriyle ve ayrıntıları ile yazdığı "Uygur Folkloru" eseri, bilimsel araştırmaları ile kültür tarihimizin ve halk kültürümüzün derin köklerine örneklerle ışık tutarak bizi aydınlatmaktadır.

Uygur ve Altay Türkleri arasında ağaçlara inanma geleneği de bulunmaktadır. Hasta tedavisi yapan şamanın elinde elma ağacından bir sopa bulunmakta, elma kötü ruhlu olmayan sihirli bir ağaç sayılmakta. Kötü ruhları kovmak için elma ağacı ve elma kurusunu kullanarak tütsü yapılmaktadır. Uygurlar yaşlı, yalnız ağaçları kesmezler ve yanlarından at ya da eşekle geçerken, hayvan üzerinden inerek ağaca olan saygılarını gösterirler. Kaşgarlı Mahmud'un diktğine inanılan Kaşkar Opa'daki "Hay-hay Terek Ağacı" bin yıllık bir tarihe sahip bulunmaktadır. Halk yüzyıllardır bu ağacı ziyaret ederek hürmet göstermekte. Uygurlar arasında dut ağacı dikmek hayırlı-ugurlu bir iş sayılmakta ve her aile bahçesinde veya her mahallede birçok dut ağacı bulunmaktadır (Uygur Folkloru- Abdulkerim Rahman-KB yayını, 1996: 142).

Dünyada önemli karayolu ve kültür yolu olan "İPEK YOLU" üzerinde uzun yıllar yaptığım araştırmalarımı "TARİHİ İPEK YOLU" kitabımda harmanladım.

1992 yılı Aralık ayında 22 gün süreyle kaldığımız ve çevrede araştırma-

larda ve Bakanlık kameramanı İrfan Saatçi ile birlikte yaptığımız kamera çekimleri ve fotoğraf kayıtları ile çok sayıda, kitap, bilgi ve belgeyi Bakanlık arşivine kazandırmanın heyecanını halen yaşamaktayım. Urumçî Devlet Üniversitesi'nde öğretim üyeleri ve ünlü manasçı Yusuf MAMAY'ın da katıldığı toplantılarda çok değerli fikir alışverişinde bulduk. Önemli çekimler yaptık. Ressamlar akademisinde ünlü Uygur ressamı Prof. Gazi Ahmet ve oğlu ressam Yarkun Gazi ile söyleşiler yaptık. Ressam A.Nasrettin'in ünlü "Uygur Resminde Nevruz" tablosunu görüntüleyerek Türkiye'ye getirip "Türk Dünyasında Nevruz" eserinde yayınladık. Ve daha nice değerli bilgi ve belge ile Urumçî'den 1992 Aralık sonunda döndük. Bütün bu aşamalarda Abdulkerim Rahman'ın büyük ve unutulmaz yardımlarını gördük.

Bu alanda eşsiz yardımları ve örnek çalışmaları ile bizlere ışık tutan, saygın, sempatik ve dost canlısı örnek bir bilim adamı dostum Prof. Dr. Abdulkerim Rahman'ın hatırası önünde sevgi ve saygı ile eğiliyorum. Hatıraları, hizmetleri ve eşsiz eserleri Hiçbir zaman unutulmayacaktır. Ruhu şâd olsun.

